

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	20081 Туризм
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20081
Назва ОП	Туризм
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гуменюк Володимир Володимирович, Зеленська Лілія Володимирівна, Стойка Андрій Васильович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	08.11.2022 р. – 10.11.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/11/vidomosti-samooczinyuvannya-opp-20081-tourism-bak.pdf
Програма візиту експертної групи	https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/11/programa_vizytu_tourism_8-10.11.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП "Туризм" започаткована в КНУТШ у 1990 р. та була однією з перших в Україні. За часи становлення української незалежності програма викристалізувалась та у 2022 р., на думку членів Експертної групи, є збалансованою, доволі унікальною з чіткою визначеними особливостями та фокусом. Проектування актуальної освітньої програми відбувалось після затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю «Туризм». Участь члена проєктної групи, завідувачки кафедри країнознавства та туризму, голови підкомісії «Туризм» НМК МОНУ Любіцевої О.О. у розробці стандарту забезпечила високий ступінь відповідності ОП стандарту. ЕГ переконала у відповідності ОП місії та стратегії розвитку ЗВО. Під час акредитаційної експертизи ЕГ отримала підтвердження врахування під час проектування та оновлення ОП очікувань здобувачів освіти, академічного середовища університету та роботодавців щодо цілей ОП та передбачених результатів навчання. Програма враховує регіональний аспект як у змісті освітніх компонентів, так і підходах до організації практичної підготовки здобувачів освіти. ОП відзначається чіткою структурою, містить логічно пов'язані та системно впорядковані розділи, нормативні освітні компоненти ОП відповідають предметній області спеціальності. На думку експертної групи потребує корегування процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Правила прийому на ОП є чіткими, зрозумілими та розташовані у відкритому доступі на сайті ЗВО. Університет, факультет та кафедра активно популяризують внутрішню та закордонну академічну мобільність здобувачів освіти, визнає результати навчання отримані під час таких мобільностей. Не зважаючи на прийняття МОНУ "Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти" Університет не має затвердженої та нормативно врегульованої політики визнання результатів неформальної освіти. НПП, що забезпечує ОП є сталим колективом, всі викладачі мають підтвердження свого відношення до галузі туризму та відповідають ліцензійним вимогам. Однак, аналіз результатів наукової активності викладачів та підвищення їх кваліфікації показав, що декілька з них не мають підтвердження своєї відповідності ОК що вони забезпечують. Багаторічна співпраця факультету та кафедри з експертами ринку та роботодавцями дозволяють забезпечити високий рівень їх залучення до освітнього процесу та безпосередньо викладання. Університет пропонує НПП чисельні можливості підвищення кваліфікації та вдосконалення педагогічної майстерності та сформував систему з їх мотивації до розвитку своєї викладацької майстерності. Фінансові, матеріально-технічні ресурси КНУТШ належним чином задовольняють потреби навчального процесу та НДР та є безкоштовними для здобувачів освіти та викладачів. В Навчальному корпусі географічного факультету створені умови для навчання осіб з обмеженими фізичними можливостями. ЕГ встановлює рівень відповідності В за всіма критеріями.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ЕГ відзначає багаторічний сталий розвиток освітньої програми, високий рівень професійної підготовки фахівців галузі туризму, що відбувається завдяки: • залученню здобувачів освіти та роботодавців до визначення та корегування цілей та програмних результатів навчання, а також до вдосконалення змісту освітніх компонентів, форм, методів викладання та організацію освітнього процесу в цілому, зокрема через органи студентського самоврядування та опитування, що вони організують, • збалансованості структури ОП з чітко вираженим фокусом на географічну та картографічну складову підготовки фахівців, • університетському середовищу, що дозволяє розвивати соціальні навички здобувачів вищої освіти, • академічній свободі викладача у виборі методів та технік викладання, напрямків наукових досліджень та каналів оприлюднення їх результатів, • залученню здобувачів освіти до спільних досліджень, в тому числі за науковою темою кафедри, • високому рівню інтернаціоналізації освітньої програми, • академічній та професійній кваліфікації викладачів залучених до забезпечення ОП, • високому рівню залучення роботодавців до організації освітнього процесу та викладання на освітній програмі, • дієвій системі стимулювання викладачів до розвитку своєї викладацької майстерності, • розвинутій матеріальній базі Київського національного університету ім. Т.Шевченка що окрім безпосереднього забезпечення навчального процесу включає бібліотеку імені Максимовича, спеціалізовану бібліотеку географічного факультету, спорткомплекс з басейном, санаторій-профілакторій, молодіжний центр культурно-естетичного виховання, університетську клініку, гуртожитки та забезпечення безоплатного доступу до всієї ресурсної бази університету, • створеним умовам для навчання осіб з обмеженими фізичними можливостями, • доступності викладачам та здобувачам освіти спеціалізованого програмного забезпечення (ArcGIS, Amadeus), • високій якості внутрішніх нормативних документів, що встановлюють правила та регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, обрання ефективних каналів комунікації, що забезпечують донесення цих правил, прав та обов'язків до основних стейкхолдерів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Серед основних недоліків освітньої програми ЕГ відзначає: - обмеженість здобувачів освіти в можливості формувати індивідуальну освітню траєкторію, - нерегульованість питання визнання результатів навчання отриманих під час неформальної освіти, відсутність прикладів такого визнання, - низький рівень репрезентативності та інформаційності опитувань здобувачів освіти, - недоступність на сайті факультету частини робочих програм нормативних дисциплін, - відсутність єдиної цифрової платформи організації навчання (напр. Moodle, Google Classroom, або ін.) для організації перш за все дистанційних елементів навчання. - низький рівень розуміння здобувачами освіти поняття "академічна доброчесність" та наслідків, що можуть слідувати за її порушення, -

неповна відповідність декількох викладачів освітній компоненті, що вони забезпечують, - непоінформованість здобувачів освіти про розроблену та затверджену процедуру розгляду та врегулювання конфліктних ситуацій, - залежність доступності сайту факультету, що містить всю інформацію про ОП (в тому числі оперативно необхідну здобувачу освіти) від стабільності електропостачання та провайдера мережі Інтернет. ЕГ рекомендує: - розширити перелік дисциплін вільного вибору з можливістю здобувачів обирати ОК з загальноуніверситетського каталогу; переглянути організаційну модель викладання вибіркових дисциплін (наприклад, поєднувати в одній групі студентів різних факультетів) з метою забезпечити право КОЖНОГО здобувача освіти формувати свою траєкторію навчання. - на підставі Наказу МОНУ «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» розробити та впровадити відповідний внутрішній нормативний акт, що передбачатиме чітку та зрозумілу для здобувачів освіти процедуру визнання; разом зі студентським самоврядуванням поширити цю інформацію серед здобувачів освіти та викладачів ЗВО, - розробити систему мотиваційних важелів, що сприятимуть підвищення рівня участі здобувачів освіти в опитуваннях, - в умовах відсутності в університеті єдиної навчальної платформи забезпечити наявність на сайті факультету необхідного здобувачам освіти НМК всіх нормативних дисциплін ОП, - провести аналіз наявних цифрових рішень (навчальних платформ) з метою визначення оптимального для ЗВО та ОП та використовувати їх в організації навчального процесу та інформуванні здобувачів освіти щодо їх поточної успішності, завданнях, т.і., - разом зі студентським самоврядуванням популяризувати питання академічної доброчесності (не зупиняючись виключно на боротьбі з плагіатом) та нормативно затвердженої в ЗВО процедури розгляду та врегулювання конфліктних ситуацій, - розглянути варіант розміщення сайту факультету на сторонньому хостингу або передбачити альтернативне електропостачання та альтернативного провайдера підключення до мережі Інтернет задля забезпечення безперервного доступу до інформації, що міститься на сайті

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Відповідно до чинного Статуту (остання редакція 08.11.2016, затвердж Наказом МОН 22.02.2017 №280) в п.4.1 стор 11 визначено, що "Основною метою діяльності Університету є забезпечення умов, необхідних для здобуття особами вищої освіти та проведення наукових досліджень", в п. 2.1. "Основною метою освітньої діяльності Університету є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців». Також зазначено, що основним завданням ЗВО є здійснення освітньої діяльності, згідно із розробленими МОН стандартами, що дає можливість "формувати найвищу здатність до працевлаштування й кар'єрного зростання" (п.4. стор 12) (<https://cutt.ly/EMU82kP>). Стратегічний план розвитку ЗВО на 2018-2025 р містить ряд викликів, серед яких "Запровадження процедур акредитації освітніх програм..." і ряд можливостей, серед яких "Формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти і її зовнішнє, у тому числі міжнародне, визнання..." (<https://cutt.ly/4MU4g84>) ОП в цілому узгоджується з окресленою стратегією на 2018-2025 р. В процесі спілкування із випускниками (зустріч 9) і студентами (зустріч 4) з'ясовано інформацію про усвідомлене розуміння важливості місії ЗВО, статусності, цінностей, які є домінантними при виборі ОПП "Туризм" для навчання. Цілі ОП відповідають чинному Стандарту вищої освіти. Чітко виражена географічна спрямованість є особливістю та сильною стороною ОПП "Туризм".

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП «Туризм» враховує інтереси різних категорій зацікавлених осіб. Зокрема, під час зустрічі 4 здобувачі вищої освіти за ОП «Туризм» повідомили, що свої пропозиції змін до ОП вони мають можливість висловити, комунікуючи з гарантом ОП, викладачами кафедри. Конференцією студентів 04.06.2021 р ухвалено "Положення про опитування студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, а також функціонування Департаменту соціологічних досліджень Студентського парламенту Університету" <https://cutt.ly/9MY72Tm> До зустрічі 6 з роботодавцями серед інших долучився Ігор Голубаха, голова Всеукраїнської асоціації туристичних операторів, засновник ТО «Гамалія», який підтвердив співпрацю на рівні деканату, кафедри, викладачів і навіть окремих студентів. Він зазначив, що вже 2 роки ведеться співпраця, і є певне порозуміння у цій сфері, повідомив, що наразі такі зустрічі не проводяться у зв'язку із наявними обмеженнями (Covid-19, війна), однак комунікація здійснюється в режимі конференцій. Під час резервної зустрічі 1 ЕГ з'ясувала, що роботодавці брали участь в удосконаленні ОПП

"Туризм". Зокрема завідувач кафедри туризму і рекреації ДТЕУ Т.П.Ткаченко повідомила про співпрацю що ведеться в освітянському, методичному та науковому напрямках та серед іншого включає обговорення цілей та програмних результатів навчання. Дехтяренко С.С. (ТА «Патріот» м. Житомир) повідомив про зустрічі зі студентами ОП, зазначив, що саме практичних знань є недостатньо у здобувачів в частині туристичного супроводу. ОПП «Туризм» рецензована фахівцями, що репрезентують туристичну сферу в бізнесі, неприбутковій громадській діяльності, освіті і науці.. При зустрічі ЕГ випускники та роботодавці зацікавилися можливостями та підтвердили готовність удосконалення ОПП "Туризм".

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП корелюють з сучасними тенденціями розвитку ринку праці, зокрема такими важливими як формування конкурентоспроможних фахівців, що володіють сучасними інформаційними технологіями в туризмі, іноземною мовою професійного спілкування. Під час зустрічі з академічним персоналом ОП «Туризм», було з'ясовано, що на кафедрі здійснюється моніторинг тенденцій розвитку спеціальності. Це відображено в наукових публікаціях викладачів та їх участю у міжнародних та всеукраїнських конференціях. Кафедра виступає організатором міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, в яких розглядаються актуальні галузеві аспекти туризму. Крім того, як повідомила О.О. Любіцева здійснюється моніторинг освітніх програм, які реалізуються в ЗВО в різних країнах світу. ЕГ з'ясувала, що інформація про використання результатів моніторингу національних та закордонних освітніх програм для модернізації ОПП "Туризм" не відображена в чинній її редакції. Остання редакція ОПП "Туризм" була зумовлена прийняттям стандарту для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 "Туризм". ОПП "Туризм" містить такі нормативні компоненти як "Туристичне країнознавство", "Навчальна практика з туристичного орієнтування та краєзнавства", програми яких передбачають досягнення ПРН з урахуванням регіонального контексту. Регіональний контекст знаходить відображення в освітній компоненті "Сільський туризм" та наукових працях Н.М Матвієнко, що забезпечує її викладання. Сильною стороною ОПП "Туризм", що формує її конкурентоспроможність є її географічне спрямування.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

У навчальному плані ОП "Туризм" визначений перелік та обсяг нормативних і вибіркового освітніх компонентів, послідовність їх вивчення, зазначено форми проведення навчальних занять (лекції, практичні, семінарські заняття), обсяг годин, що дає можливість досягнення програмних результатів навчання відповідно до стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 - Туризм з урахуванням галузевих тенденцій та регіонального контексту. Крім ПРН, визначених в чинному стандарті в ОПП "Туризм" сформульовано ПРН, які кореспондують з інсуючими у чинному Стандарті (ПР23. Установлювати зв'язок між різномірною інформацією для отримання нового знання, ПР24. Використовувати наявні знання у нових невизначених ситуаціях, ПР25. Демонструвати роль науки в практичній діяльності, ПР26. Передбачати наслідки своєї підприємницької діяльності, ПР27. Застосовувати отримані знання і навички в повсякденній практиці, ПР28. Виявляти турботу про здоров'я оточуючих), що забезпечуються нормативною складовою підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні спеціальності 242 "Туризм"

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Багаторічний сталий розвиток освітньої програми. Залучення здобувачів освіти та роботодавців до визначення та корегування цілей та програмних результатів навчання

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

відсутні

Рівень відповідності Критерію 1.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП "Туризм" має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за усіма підкритеріями для визнання її належної відповідності критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітня програма "Туризм" та навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю 242 "Туризм" в Київському національному університеті ім. Т.Шевченка містить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає п.4. ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту» №1556-VII. Обов'язкові компоненти освітньої програми, що забезпечують формування компетентностей і програмних результатів навчання, які визначені в чинному стандарті вищої освіти складають 180 кредитів ЄКТС. Обсяг освітніх компонентів за вибором здобувачів вищої освіти становить 60 кредитів ЄКТС. Нормативна частина освітньої програми наведена у формі загального переліку освітніх компонентів "1. Обов'язкові навчальні дисципліни". Таким чином, Освітня програма "Туризм" за сумарним обсягом освітніх компонентів відповідає вимогам чинного законодавства та стандарту вищої освіти першого (бакалавського) рівня освіти за спеціальністю 242 "Туризм".

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітня програма "Туризм" відзначається чіткою структурою, містить логічно пов'язані та системно впорядковані розділи: 1. "Профіль освітньо-професійної програми" (наведено загальну інформацію, окреслено мету, характеристики, компетентності, програмні результати навчання; подано інформацію щодо викладання, навчання, оцінювання, придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання), 2. "Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність", 3. "Форма атестації здобувачів вищої освіти", 4. "Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми", 5. "Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми". Чинний навчальний план, затверджений 20.06.2020 р., укладений відповідно до опису ОП "Туризм", узгоджується з її структурно-логічною побудовою.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ЕГ підтверджує відповідність нормативних освітніх компонентів ОП "Туризм" предметній області спеціальності 242 «Туризм». Проаналізувавши "Матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми" ЕГ з'ясувала, що програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, що включені до обов'язкової ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Дисципліни на вибір здобувачів вищої освіти згруповані у 2 вибіркового блоку за професійним спрямуванням (1.«Міжнародний туризм», 2.«Організація туристичної діяльності»), що становить 45 кредитів ЄКТС, а також у 5 переліках, кожен з яких складається з 3 освітніх компонентів (по 3 кредити ЄКТС кожна), що становить 15 кредитів ЄКТС. На зустрічі зі студентами, ЕГ з'ясувала, що для формування освітньої траєкторії, що пов'язане з вибором блоку та переліку освітніх компонентів групі студентів доводиться фактичного домовлятися між собою щоб здійснити вибір. На зустрічі 8 директор навчально-методичного центру організації освітнього процесу А.М. Пижик повідомив, що 1) здобувачі можуть зробити вибір як вони вважають за потрібне, а університет діє відповідно до чинного "Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін", затвердженого 03 грудня 2018 р.

(<https://cutt.ly/eMT8VgN>); 2) університет не може собі дозволити формувати малокомплектні групи, відповідно мінімальна чисельність групи яка необхідна для викладання дисципліни з переліку - 25 студентів, для блоку - 10 студентів; 3) реалізація процедур вибору документується у формі заяв студентів і покладена на структурні підрозділи. ЕГ звертає увагу на необхідність перегляду процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами освіти ОП "Туризм", адже існуюча процедура не повною мірою забезпечує вільний вибір здобувачів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка є невідомою складовою ОПП "Туризм" і відповідно до чинного навчального плану реалізується у формі практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснюються за освітніми компонентами наведеними в нормативній частині ОП, за двома вибірковими блоками та п'ятьма переліками вибіркових дисциплін. Для практичної підготовки здобувачів вищої освіти передбачено різні види практик (сумарно 23 кредити ЄКТС), зокрема: 1) три навчальні практики обсягом 9 кредитів ЄКТС: з туристичного орієнтування та краєзнавства, зимову професійно-орієнтовану практику (музейну), професійно-орієнтовану екскурсійну практику; 2) виробничу - 8 кредитів ЄКТС, виробничу переддипломну практику - 6 кредитів ЄКТС. На зустрічі 4 здобувачі підтвердили, що навчання на ОПП "Туризм" подобається, відзначили, що викладачі кафедри є фахівцями своєї справи, на професійному рівні забезпечують практичну підготовку. Комплекс методичного забезпечення практичної підготовки охоплює різні види практик. Також на запит ЕГ гарант ОПП "Туризм" завантажив документи, що підтверджують міжнародне співробітництво ЗВО в частині можливості організації практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час проведення акредитаційної експертизи Експерта група переконалась, що саме по собі університетське середовище Київського національного університету ім. Т.Шевченка разом з певними освітніми компонентами та позааудиторними активностями дають можливість сформувати soft skills у здобувачів освіти ОП "Туризм". На зустрічі 4 здобувачі підтвердили, що мають доступ до різноманітних культурно-оздоровчих сервісів, які для них є безкоштовними, вони активно залучені до діяльності органів студентського самоврядування факультету та університету (студентська рада та профком студентів), що на думку членів ЕГ формує відповідні компетентності. Крім того, елементи soft skills формуються під час вивчення нормативних освітніх компонентів. Зокрема дисципліна Вступ до університетських студій формує такі комунікаційні навички як здатність представляти результати наукового пошуку у формі доповідей з використанням сучасних технологій, коректно вести дискусію (<https://cutt.ly/RMT86Fu>), дисципліна Соціально-політичні студії - здатність визначати та розкривати сутність актуальних соціальних та політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання; аналізувати соціальні та політичні явища, інтерпретувати їх із позиції сучасного соціологічного та політологічного знання (<https://cutt.ly/PMT4uZs>) Експертна група отримала докази що при реалізації ОПП "Туризм" передбачається набуття soft skills здобувачами.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. ЗВО керується законодавчою та нормативною базою.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Регламентация обсягу навантаження в ЗВО здійснюється відповідно до "Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті ім. Т.Шевченка (<https://cutt.ly/FMU96PX>). У навчальному плані освітні компоненти обліковуються в кредитах ЄКТС, з яких 1 кредит відповідає 30 годинам навантаження. Розподіл кількості годин, які відводяться на освітні компоненти є кратним цілому числу кредитів. Середня кількість годин навчальних занять на тиждень коливається в діапазоні від 21 до 27. На зустрічі 4 здобувачі підтвердили, що в умовах дистанційного навчання навантаження є помірним, і є достатньо часу для виконання самостійної роботи, а також для відпочинку.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти на ОПП «Туризм» не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. ОПП «Туризм» має збалансовану структуру, що відповідає чинному стандарту вищої освіти з чітко вираженою географічною складовою підготовки фахівців 2. Сформоване університетське середовище, що дозволяє розвинути соціальні навички здобувачам вищої освіти за ОПП "Туризм"

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Здобувачі вищої освіти обмежені в можливості сформувати індивідуальну освітню-траєкторію. ЕГ пропонує розширити перелік дисциплін вільного вибору з університетського каталогу з можливістю здобувачів ОПП "Туризм" обирати ОК з усього переліку що викладаються в ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи сильні та слабкі сторони, рекомендації щодо удосконалення ОП у контексті критерію 2 експертна група вважає, що ОП "Туризм" спеціальності 242 "Туризм" має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за усіма підкритеріями для визнання її належної відповідності критерію 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до КНУ ім. Т.Г. Шевченка є чіткими, зрозумілими та розташовані у відкритому доступі на сайті ЗВО <https://cutt.ly/bBksyPt>. Також на сайті розміщено правила прийому на навчання іноземців та осіб без громадянства <https://cutt.ly/3VNLHDb>. Правила прийому КНУ ім. Т.Г. Шевченка розроблені відповідно до законодавства України, не містять дискримінаційних положень, є розгорнутими та чітко визначають особливості кожної кваліфікації; 242 "Туризм", в тому числі.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП Туризм враховують особливості самої ОП. Так, мінімальний прохідний бал на основі ПЗСО для вступу на 1 курс встановлено відповідно до Наказу МОН № 392 від 27.04.2022 року становить 101 бал з кожного предмету мультитиппредметного тесту. Розподіл вагових коефіцієнтів: українська мова - 0,40; математика - 0,30; історія України - 0,30. На сайті географічного факультету оприлюднено стислий інформаційний буклет, щодо вступу на ОП <https://cutt.ly/5Mx98Df>. Цього року МОН було передбачено можливість вступу до ЗВО на основі мотиваційного листа, проте на ОП здобувачі освіти набирались виключно за результатами ЗНО, що, як вважає ЕГ, було позитивною практикою. Також у ЗВО було оголошено декілька етапів прийому на навчання, щоб майбутні ЗО мали більше часу для реалізації свого права на освіту <https://cutt.ly/JMx2lNu>. Розподіл вагових коефіцієнтів для вступників основі ПЗСО з сертифікатами ЗНО 2019-2021 рр. становить: українська мова і література - 0,30; іноземна мова - 0,20; історія України або математика, або біологія, або географія, або фізика, або хімія - 0,50. Набір на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеню фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеню молодшого бакалавра у 2022 році оголошено не було. Правила прийому та інша документація (програми вступних випробувань, білети) оновлюються та затверджуються на засіданнях кафедри, факультету та приймальної комісії щорічно.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО має затвержені нормативні документи щодо визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, є доступними для всіх учасників освітнього процесу: Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність <https://cutt.ly/4VHVoLx>. Відповідно до Положення "До участі у програмах академічної мобільності Університету допускаються студенти денної форми навчання, які навчаються за освітнім рівнем магістра, а також студенти денної форми навчання, які успішно завершили 1-й рік навчання за освітнім рівнем молодшого бакалавра чи бакалавра." ЗО можуть звернутись до відділу академічної мобільності, який надасть координаційну та консультативну допомогу. Визнання результатів навчання отриманих в інших українських ЗВО регулюється: Положенням про організацію освітнього процесу <https://cutt.ly/OVHByRa>. Також окремо, наказом ректора від 12.07.2016 року за №603-32 регулюється питання визнання результатів освіти отриманих на тимчасово окупованих територіях України http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg Поки що, випадків визнання результатів отриманих в інших ЗВО не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до звіту СО "Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Після врегулювання відповідного положення на законодавчому рівні Університет планує застосовувати процедуру освітніх декларацій." Згідно до відповіді на запит щодо додаткових доказів: "Перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти в Університеті розпочнеться з 1-го семестру 2022/2023 навчального року, після набрання чинності наказу Міністерства освіти і науки України за №130 від 16 березня 2022 року «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти». Університетське положення проходить етап обговорення і буде затверджене до завершення 1-го семестру 2022/2023 навчального року".

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому до КНУ ім. Т.Г. Шевченка є чіткими, зрозумілими та розміщені у відкритому доступі на сайті ЗВО. Випуск та розповсюдження профорієнтаційних буклетів освітньої програми. Відмова від вступу на ОП за мотиваційним листом, як гарантія забезпечення рівних умов для вступу. Запровадження кількох етапів прийому на навчання, що дозволяє більшій кількості абітурієнтів реалізувати своє право на освіту

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Питання визнання результатів навчання отриманих під час неформальної освіти в ЗВО не вноормовано, приклади такого визнання відсутні. ЕГ рекомендує розробникам ОП практично реалізувати принципи визнання результатів навчання отриманих у неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма відповідає підкритеріям 3.1., 3.2., 3.3. та не відповідає підкритерію 3.4. Враховуючи інформацію отриману від гаранта ОП про те що після нормативного врегулювання питання визнання результатів неформальної освіти на рівні Міністерство освіти і науки України в Університеті розроблений проект і проходить обговорення нормативних документів, що регулюватимуть відповідні процедури визнання, ЕГ вважає, що визначений недолік

може бути усунутий протягом короткого проміжку часу. То ж, в цілому по критерію 3 ЕГ встановлює рівень відповідності В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і методи навчання на ОП Туризм, сприяють ефективному досягненню ПРН, сюди входять: "(лекції, семінарські та практичні заняття); самостійна робота (самостійне опанування окремих тем освітніх компонентів, написання курсових і кваліфікаційної роботи); практична підготовка (навчальні та виробнича практики); заходи контролю (іспит, залік, диференційований залік, тестування, контрольні роботи, захист курсової і кваліфікаційної роботи тощо)" <https://cutt.ly/aV1keGO>. Форми навчання передбачають очне та заочне навчання. В період військового стану всі форми навчання здійснювались з використанням дистанційних технологій відповідно до Наказу "Про особливості проведення навчальних занять у період з 01.09.2022р. по 21.11.2022року" <https://cutt.ly/nMcwjfi>. Принципи студентоцентрованості забезпечуються шляхом: залучення ЗО через органи студентського самоврядування до організації освітнього процесу. ЕГ під час зустрічі зі студентським самоврядуванням та зі ЗО даної ОП переконалась в тому, що останні мають можливість висловлювати свою думку, щодо організації освітнього процесу. Як зазначило керівництво ЗВО: "В тих моментах, де це можливо, ЗВО йде на зустріч до студентських пропозицій". Також можливість висловитись ЗО мають завдяки постійним опитуванням, що проводить ЗВО та публікує у вільний доступ <https://cutt.ly/DMEY3N5>. ЕГ звернула увагу, що опитування проходить незначна кількість студентів факультету (менше половини), тому не можна стверджувати про репрезентативність та інформаційність результатів опитування. Форми та методи викладання та навчання обираються кожним викладачем індивідуально виходячи із необхідності актуалізації даних, результатів власних наукових досліджень та базуються на принципах академічної свободи. Також кожний викладач самостійно обирає коло своїх наукових досліджень та шляхи оприлюднення результатів. В свою чергу, ЗВО (кафедра в т.ч.) має ряд наукових конференцій та наукових журналів, де є можливість оприлюднити результати своїх досліджень як ЗО, так НПП. Академічна свобода ЗО забезпечується шляхом вибору тем курсових та дипломної роботи. Що стосується вибору ЗО дисциплін з вибіркового циклу, як зазначили ЗО: "Вони мають можливість вибирати певну дисципліну, але всі учасники групи мають домовитись, яка саме це буде дисципліна." ЕГ вважає, що такий метод не зовсім забезпечує можливість кожного студента вільно вибору дисциплін (дивись критерій 2).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація, щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання частково висвітлена в робочих навчальних програмах та оприлюднена на сайті Географічного факультету <https://cutt.ly/RMEJDk1>. Проте на сайті опубліковані не всі робочі програми з дисциплін, що викладаються на ОП. Також на ОП не використовується єдина платформа (пр. Moodle, Google Classroom,) для організації дистанційного навчання, де б могли розміщувати всі необхідні для студента матеріали, хоча такий крок, на думку ЕГ підвищить якість та зручність навчального середовища. Як зазначили ЗО, перед початком вивчення кожної нової дисципліни викладачі ознайомлюють їх з цілями та завданнями дисципліни, формами та методами викладання, видами контрольних точок, порядком та критеріями оцінювання. Розклади навчальних дисциплін публікуються на сайті <https://cutt.ly/YMEKAwK>. Варто відзначити як позитивну практику, що в розкладах занять позначено: активне посилання ідентифікатори та код доступу до кожної зум-конференції з кожної дисципліни. Графіки залікової та екзаменаційної сесії <https://cutt.ly/YMELjtr>, та графіки навчального процесу <https://cutt.ly/iMELUjt> також є у відкритому доступі. НПП та ЗО ведуть постійну комікацію через старост груп та за допомогою месенджерів у <https://www.facebook.com/travel.KNU>, https://t.me/geo_faculty, https://www.instagram.com/geo.knu/?utm_medium=copy_link.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Навчання та реалізація наукового потенціалу ЗО забезпечується шляхом виконання ними курсових робіт та кваліфікаційної роботи за певною науковою тематикою; кожна дисципліна передбачає виконання індивідуальних завдань <https://cutt.ly/RMEZoYM>, які потребують певного дослідження. Для підготовки ЗО до написання наукових проєктів, в цілому, ОП передбачає дисципліну: Методи дослідження в туризмі. Тези кваліфікаційних робіт виконаних ЗО публікуються на сайті кафедри <https://cutt.ly/OMEXFSe> (повнотекстові бакалаврські роботи, не публікуються, з моменту введення військового стану в Україні, відповідно Рішенням Вченої ради географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 26 березня 2022 р.). Теми наукових досліджень ЗО обирають самостійно, також певні студенти залучені до написання досліджень науковій тематики кафедри, відповідно до звіту СО: "«Індикаторний аналіз сталого розвитку в Україні (реєстраційний номер УкрІНТЕІ 0119U103875)» (залучені 3 студента) та напрямів науково-прикладних досліджень в межах Україно-естонського

проекту між КНУТШ та Талліннським університетом (Естонія): "Сприяння малому бізнесу та вдосконалення системи освіти шляхом дослідження та розвитку туристичних кластерів у сільській місцевості України» (залучені 2 студенти)". Наразі, ЗО не мають можливості приймати участь у наукових конкурсах, олімпіадах, тощо. Але до пандемії та військового стану, як зазначено в звіті СО та зі слів гаранта ОП: "Студенти приймали активну участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з туризму (за 2 останні роки перед пандемією – 2 переможці), фаховій стипендіальній програмі «Майбутнє туристичної галузі», заснованої кафедрою спільно з туроператорською компанією TRG". Наразі ЗО мають можливість взяти участь в наукових конференціях організованих кафедрою та опублікувати результати власних досліджень в наукових збірниках кафедри <https://cutt.ly/qMEVOYZ>.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час спілкування з НПП, ЕГ дізналась, що перегляд та зміни до ОК вноситься майже щорічно. Оновлення ОК проводяться відповідно до сучасних наукових досягнень, результатів досліджень викладачів, побажань ЗО та інших стейкхолдерів; переглядаються та затверджуються на засіданнях кафедри. Останні зміни в ОК, що проводились в результаті науково-дослідної роботи кафедри детально описані в звіті СО та підтверджено менеджментом факультету та гарантом під час онлайн-зустрічі з ЕГ. Освіта, підвищення кваліфікації, досвід роботи, вітчизняні наукові проекти, основні напрямки наукових досліджень, публікації, розробка та викладання наукових дисциплін, громадська діяльність кожного НПП детально описані та опубліковані на сайті факультету <https://cutt.ly/QMROIUv>

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО функціонує відділ міжнародного співробітництва <http://international.knu.ua/>, який надає інформаційно-консультативну допомогу в реалізації міжнародної співпраці для НПП та академічної мобільності для ЗО <https://cutt.ly/XMUJdFB>. У ЗВО функціонують: програми спільного та подвійного дипломування <https://cutt.ly/4MRGwR6>, Fulbright <https://cutt.ly/vMRGa8B>, Міжнародна програма студентського обміну Global UGRAD <https://cutt.ly/dMRGx5I>, Carnegie Research Fellowship <https://cutt.ly/pMRGY3X>, Campusfrance <https://cutt.ly/GMRGDc6>, DAAD <https://cutt.ly/zMRGL9A>, House of Europe (2020 – 2022) <https://cutt.ly/uMRGNMk>, Erasmus+Університет Лотарингії, НАНСІ, ФРАНЦІЯ <https://cutt.ly/9MRG4Cb>, Стипендії фонду Фрідріха Еберта (навчання в Німеччині) <https://cutt.ly/8MRHuSJ>. Гарант ОП у запиті на додаткові докази надав низку договорів про співпрацю, які реалізуються саме на ОП Туризм. Кафедра реалізовує програми Еразмус+, DAAD на основі двохсторонніх угод <https://cutt.ly/HMRAPMW>. Найбільшими партнерами, у рамках міжнародної академічної мобільності та обміну досвідом для кафедри виступають: Університет суспільно-природничих наук імені Вінченца Поля та Університет імені Марії Кюрі-Складовської, Collegium Civitas, Університет прикладних наук .

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Залученість здобувачів освіти до вдосконалення змісту освітніх компонентів, форм, методів викладання та організацію освітнього процесу в цілому, зокрема через органи студентського самоврядування та опитування, що вони організовують. Академічна свобода викладача у виборі методів та технік викладання, напрямків своїх наукових досліджень та каналів оприлюднення їх результатів. Залучення здобувачів освіти до спільних досліджень, в тому числі за науковою темою кафедри. Високий рівень інтернаціоналізації освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Доволі низький рівень репрезентативності та інформаційності опитувань здобувачів освіти (проходять менш як 50% ЗО). ЕГ рекомендує розробити мотиваційні важелі для студентів якісно та відверто заповнювати опитування. Недоступність на сайті факультету частини робочих програми нормативних дисциплін, що включені в ОП. Відсутність єдиної цифрової платформи організації навчання (напр. Moodle, Google Classroom, або ін.) для організації перш за все дистанційних елементів навчання.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

В цілому форми та методи навчання та викладання відповідають цілям та програмним результатам. ОП забезпечує студентоцентризований підхід та принципи академічної свободи як викладачів, так і ЗО. ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень здобувачів та активно пропагує міжнародне та внутрішнє співробітництво. Здобувачам вчасно надається інформація щодо ОК за ОП. Загалом ОП «Туризм» та освітня діяльність за цією програмою відповідають підкритеріям Критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу <https://cutt.ly/VMRLAK5> та передбачають поточний та підсумковий контроль. Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу <https://cutt.ly/gMRLJ8h> регулюються результати навчання за кожним ОК. Успішність ЗО оцінюється за 100-бальною шкалою та у відсотковому співвідношенні, де: "мінімальний пороговий рівень оцінки з навчального (освітнього) компонента є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання та становить 60% від максимально можливої кількості балів". Поточний контроль реалізується протягом практичних і семінарських занять. Відповідно до названих положень підсумковий контроль проводиться у формі іспиту, заліку, диференційованого заліку. Форми контрольних заходів проводяться відповідно до графіку навчального процесу <https://cutt.ly/JMUKACh>. Графіки складання іспитів оприлюднюються не пізніше, ніж за місяць до початку екзаменаційної сесії. Проведення заліку передбачено проводити на останньому семінарському занятті, за умови, що ЗО опанував всі ОК дисципліни та набрав мінімальну і вище кількість балів. Під час проведення іспиту ЗО може набрати не більше як 40 балів, адже 60 повинен набрати протягом семестру. Як зазначили ЗО під час зустрічі з ЕГ, форми проведення заліків та екзаменів наразі є дистанційними та реалізуються через Гугл-форми, де викладачами розроблені тести закритого, відкритого типу та теоретичні питання. Також ЗО подобається, що вони відразу можуть побачити набрану кількість балів. Критерії оцінювання доводять до відома ЗО перед початком викладання дисципліни та, за потреби, під час консультацій та за запитом студента через месенджери. Також вся інформація, що стосується ОК оприлюднена в робочих програмах на сайті Географічного факультету <https://cutt.ly/1MUzRf3> (проте не всі посилання на робочі програми є активними)

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації ЗО відповідають вимогам Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня <https://cutt.ly/uMUcsgkU>. Атестація передбачена у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного іспиту. Кваліфікаційна робота повинна в обов'язковому порядку проходити процедуру перевірки на запозичення, що визначено системою забезпечення якості освітнього процесу та відсоток запозичень повинен складати не більше 40% загального обсягу <https://cutt.ly/dMUc7rd>.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила контрольних заходів регулюються Положенням про організацію освітнього процесу <https://cutt.ly/6MUvjTa>, Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу <https://cutt.ly/iMUvnrn>. Об'єктивність екзаменаторів регулюється вищезазначеними положеннями: "Семестрові іспити приймаються заздалегідь затвердженими комісіями у складі не менше 2 науково-педагогічних працівників, один з яких є лектором. Для запобігання конфлікту інтересів при прийомі атестаційного іспиту з Туризму складається комісія з 3 екзаменаторів, головою комісії є сторонній фахівець з туризму. "Та під час останніх років всі контрольні точки ЗО проходять в дистанційному форматі, що унеможливує створення тиску на студента або прояв необ'єктивності з боку викладача. Оцінювання відбувається за допомогою дистанційних платформ (Google-forms, Zoom, Google Meets). Що стосується повторного проходження оцінювання, то воно також регулюється Положенням про організацію освітнього процесу: "Повторне складання іспитів допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз – викладачу, другий раз - комісії, яка

створюється за розпорядженням декана факультету. Викладача, який приймав іспит, до складу такої комісії не включають.". Кожен студент, що отримав незадовільні оцінки не більше як з двох предметів має можливість ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. Перездати семестровий контроль для покращення вже отриманої оцінки не дозволяється. Вирішення конфліктних ситуацій у випадках непогодження ЗО з оцінкою викладача можливе, за умови звернення першого, до декана факультету з відповідною умотивованою заявою та поясненням обставин, що були не враховані викладачем під час оцінювання. Такої практики на ОП не було. Зазвичай, ЗО у випадках конфлікту такого характеру звертаються до старости або студентського самоврядування та, останні, допомагають вирішити таку ситуацію не залучаючи вище керівництво.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО політика, процедури та стандарти академічної доброчесності унормовані: Статутом університету <https://cutt.ly/LMUWUTQ>, Положенням про організацію освітнього процесу <https://cutt.ly/OMUWPTB>, Положенням про систему забезпечення якості освіти <https://cutt.ly/mMUWSHS>, Етичним кодексом університетської спільноти <https://cutt.ly/2MUWF2f>, Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату <https://cutt.ly/4MUWH2R>. З 2018 року ЗВО використовує ліцензійне програмне забезпечення Unicheck для перевірки кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня бакалавра на етапі допуску до захисту, рукописи статей, тез доповідей на відсоток запозичень. Відсоток запозичень дипломній роботі бакалаврського рівня повинен складати не більше 40% загального обсягу. Відповідно до звіту СО: "Крім перевірки текстів кваліфікаційних робіт на плагіат, роботи направляються на рецензію фахівцям географічного факультету для перевірки оригінальності (запозиченості) наукових ідей та відповідності встановленим вимогам. Кінцева перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється відповідальним фахівцем кафедри." На зустрічах зі ЗО, ЕГ виявила досить низький рівень розуміння поняття "академічна доброчесність". ЗО не могли чітко сформулювати як вони розуміють це поняття та які заходи в ЗВО проводяться для її популяризації. Також ЗО не зовсім ознайомлені з наслідками, що можуть слідувати за порушення академічної доброчесності, хоча вони є прописані в Положенні про організацію освітнього процесу : "повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента ОП; відрахування з Університету; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання."

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Проходження всіх форм контролю в дистанційному форматі, що унеможливило створення тиску на студента або прояв необ'єктивності з боку викладача. Наявність нормативно затвердженої процедури оскарження результатів оцінювання результатів навчання. Використання ліцензійного програмного забезпечення Unicheck для перевірки кваліфікаційних робіт.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Низький рівень розуміння здобувачами освіти поняття "академічна доброчесність" та наслідків, що можуть слідувати за її порушення. ЕГ рекомендує активізувати популяризацію поняття та проявів академічної доброчесності серед ЗО.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Наявні позитивні практики і зазначені слабкі сторони визначають відповідність ОП рівню відповідності В, зазначені недоліки можуть бути усунуті протягом нетривалого часу. Тому, ОП «Туризм» відповідає критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За інформацією завідувача кафедри Любіцевої О.О. склад кафедри складає 16 осіб, всі мають наукові ступені доктора або кандидата наук (доктора філософії). Колектив кафедри є сталим, багато викладачів працюють на кафедрі багато часу. Відповідно до інформації, розміщеної на сторінці кафедри (<https://cutt.ly/PMma2cK>) всі вони є докторами або кандидатами географічних наук. На освітній програмі "Туризм" освітнього рівня "бакалавр" працюють 12 викладачів кафедри. Всі викладачі відповідають ліцензійним умовам. Експертна група відзначаючи в цілому відповідність викладачів освітнім компонентам, звертає увагу, що частина науково-педагогічних працівників відповідаючи галузі "Туризм" в цілому, не мають результатів наукової активності, або підвищення кваліфікації, що підтверджували б їх відповідність саме освітній компоненті, це: Степанець І.О. - ОК "Організація діяльності туристичного підприємства", Щпарага Т.І. - ОК "Міжнародні організації в туризмі", Михайленко Т.І. - ОК "Організація екскурсійних послуг", Гринюк Д.Ю. - ОК "Організація дозвілля й анімації в туризмі", Сировець С.Ю. - ОК "Організація транспортного обслуговування в туризмі". Мазур І.І. має підтверджену відповідність лише частині ОК "Вибрані розділи трудового права й основ підприємницької діяльності", а саме підприємницькій діяльності, аналіз робіт Експертна група використовувала інформацію внесену закладом освіти до звіту самооцінювання, інформацію, розміщену на сайті географічного факультету (<https://cutt.ly/NMmi1u9>) та інші відкриті джерела, перш за все Google Scholar. Зважаючи на міждисциплінарність спеціальності "Туризм", а також виявлену необхідність забезпечення саме освітніх компонентів близьких до галузі "Управління і адміністрування" Експертна група вважає, що залучення на кафедру або до забезпечення цих дисциплін викладачів цієї галузі, допоможе подальшому розвитку освітньої програми.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У київському національному університеті ім. Т.Шевченка добір викладачів відбувається відповідно за законодавства України та внутрішніх нормативних документів, а саме: Закон України «Про вищу освіту», Статут (<https://cutt.ly/JMWDDwb>), "Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті ім. Т.Шевченка" (<https://cutt.ly/IMWDPjY>). Оголошення відкритого конкурсу на заміщення вакантних посад оприлюднюються у газеті "Сучасна освіта України" і на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/AMWGBDK>). За інформацією завідувача кафедри Любіцевої О.О. кафедра ставиться до добору викладачів доволі ретельно, маючи на меті забезпечити найвищий рівень науково-педагогічних працівників кафедри. Зокрема до оголошення конкурсу на заміщення вакантної посади на кафедрі претендентам, як правило, пропонується попрацювати 1-2 роки за сумісництвом. Обов'язковими умовами участі в конкурсі для викладання на ОП «Туризм» є публікації тематичного спрямування, досвід викладання подібних дисциплін, участь у наукових проектах або у професійних об'єднаннях за спеціальністю та стажування. Заява претендента розглядається на кафедрі, претенденту пропонується проведення лекції. Рецензія на відкриту лекцію та витяг з протоколу засідання кафедри разом з іншими документами претендента передаються на розгляд Вченої ради факультету та Університету. Повний перелік документів, необхідних для переукладення контракту з науково-педагогічними працівниками у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка розміщений на сайті Вченої ради (<https://cutt.ly/sMWHgKZ>). Експертна група дійшла висновку, що добір науково-педагогічних працівників є прозорими та дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми «Туризм».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час зустрічей з роботодавцями ЕГ група отримала підтвердження залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Зокрема вони підтвердили укладання договорів про співробітництво та договорів на організацію практичної підготовки здобувачів освіти ОП "Туризм" (ТРГ, Каліпсо тур ЮА, Інфлот Круїз Енд Феррі Україна). Всі роботодавці що взяли участь у зустрічі приймали на практику студентів ОП. Кафедрою ініційована стипендіальна програма «Майбутнє туристської галузі» (фінансується роботодавцями), що дозволяє матеріально підтримувати кращих студентів освітньої програми. Роботодавці залучаються до складу експертної комісії, яка здійснює атестацію здобувачів ОП. ЕГ відзначає перспективність ініціативи зі створення Експертної ради роботодавців з туризму та курортів, членами якої є керівники провідних туроператорів України та представники громадських об'єднань сфери туризму. На зустрічі роботодавці підтвердили факт створення такої ради, але її діяльність наразі обмежена через карантин та введення воєнного стану.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічей зі здобувачами освіти та роботодавцями Експертна група мала можливість переконатись у сталій практиці залучення експертів галузі, практиків безпосередньо до участі в освітньому процесі. Ця участь здебільшого відбувається у формі оглядових зустрічей та практичних тренінгів в межах освітніх компонентів професійного спрямування, що забезпечується викладачами кафедри. Залучені експерти, практики, роботодавці не отримують фінансової винагороди за проведені лекції, тренінги, воркшопи, зустрічі-дискусії. Під час зустрічі вони відзначили, що, по-перше вони не очікують оплати за їх внесок у розвиток освітньої програми та підготовку майбутніх професіоналів туристичного ринку, та, по-друге вони не мають можливості забезпечувати певні освітні компоненти (чи їх модулі) повністю. Здобувачі освіти під час зустрічі висловили своє задоволення такими зустрічами з практиками, їх ефективністю з огляду на формування практичних навичок та опанування професійних компетентностей, та висловили побажання до збільшення кількості таких зустрічей. Протягом року до викладання були залучені: директор туроператора «Анга-тревел» І.Остроушенко, власник "Дому мандрівника" С.Толстіхін, завідувачка відділу туризму Національного заповідника «Замки Тернопілля» О.Станкевич, Голова Асоціації чорнобильських туроператорів, Я.Ємельяненко, президентка Асоціації в'їзних туроператорів України М.Юхновець, директор туроператора у Travel Destination Ukraine С.Севідов, керівник Сектору туризму в Проєкті USAID "Економічна підтримка Східної України", Міжнародний радник European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), президент туристського кластеру «Західна Черкащина» О.Файнін, та ін. Експертна група відзначає широко коло експертів та практиків, що багато років співпрацюють з кафедрою та залучаються до участі в освітньому процесі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У звіті самооцінювання заклад освіти зазначає "Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка" (<https://cutt.ly/aMEJKxt>), як основний внутрішній документ, що регулює питання підвищення кваліфікації та професійного розвитку викладачів. Однак, за наданим посиланням розміщений затверджений у 2019 році МАКЕТ Положення, другий розділ містить лише перелік процедур без змістовного наповнення, зазначено, що зміст буде додано після розгляду та затвердження Вченою радою Університету. Експертна група не може констатувати нормативну врегульованість цього питання. Під час зустрічей з академічним та адміністративним персоналом Експертна група встановила, що Університет пропонує науково-педагогічним працівникам чисельні можливості підвищення кваліфікації та вдосконалення педагогічної майстерності. Зокрема, під час дистанційного навчання в Університеті започаткована і діє програма підвищення педагогічної майстерності "KNU Teach Week", основний напрямок програми - розвиток цифрових навичок викладача, використання технік дистанційного навчання. Багаторічні, в тому числі міжнародні, партнерські зв'язки кафедри країнознавства та туризму забезпечують викладачів кафедри можливістю проходити стажування: Любіцева О.О. (Університет ім. В.Поля, м. Люблін, Польща), Шпарага Т.І. (Університет Анадола, Турецька Республіка, стажування за програмою «Erasmus Staff Mobility for Teaching Mobility Agreement»), Сировець С.Ю., Михайленко Т.І., (ІІІ Амадеус Україна). Викладачі кафедри залучаються органами центральної та місцевої влади до розробки стратегічних документів з викладання та розвитку туризму: Любіцева О.О. (голова підкомісії 242 з туризму Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України), Винниченко І.І. (програма місцевого економічного розвитку ОТГ). Викладачі освітньої програми під час зустрічі підтвердили освіченість у наявності програм професійного розвитку, механізмах пошуку інформації, запису та участі у таких програмах, а також підтвердили, що участь в них є безплатною для викладачів КНУ. Експертна група констатує, що викладачі освітньої програми "Туризм" мають організовані Університетом, географічним факультетом та кафедрою країнознавства і туризму можливості професійного розвитку викладачів та використовують їх.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група з'ясувала та отримала підтвердження сформованої в Київському національному університеті ім. Т.Шевченка системи заходів, що стимулюють викладача до розвитку своєї викладацької майстерності. Внутрішніми документами є: Статут (<https://cutt.ly/JMWDDwb>), Розпорядження ректора «Про створення комісії з матеріального заохочення» від 10.12.2018р. за №113 (<https://cutt.ly/eMEvIOS>). До нематеріальних форм мотивації Експертна група відносить можливість вступу до докторантури, проведення наукових пошуків та публікація їх результатів у вітчизняних та закордонних фахових виданнях, здобуття наукових ступенів та вчених звань, участі у міжнародних наукових заходах за кордоном, науково-педагогічного стажування, а також відзначення за ініціативою ЗВО державними нагородами, грамотами та подяками центральних і місцевих органів виконавчої влади, адміністрації Університету. Під час онлайн-зустрічі з адміністративним персоналом Експертна група отримала інформацію про порядок формування мотиваційного фонду з якого науково-педагогічним працівникам виплачується матеріальне заохочення. На зустрічі з академічним персоналом викладачі підтвердили, що отримують як зазначені нагороди, так і преміювання: протягом року за відповідні результати наукової активності, а в кінці року щорічну премію розмір якої залежить від результатів роботи викладача за рік. За результатами роботи викладачі кафедри країнознавства та туризму, що залучені до реалізації ОП "Туризм" першого (бакалаврського) рівня освіти, отримали наступні винагороди: Орден Княгині Ольги III ступеня (Любіцева О.О., 2019), Нагрудний знак МОН України (Любіцева О.О., 2019); Почесна грамота «За багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та з нагоди 85-річчя від дня заснування географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (Смирнов І.Г.), Диплом Лауреата премії імені Тараса Шевченка Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Любіцева О.О., 2019); Подяка київського міського голови - (Кіпченко В.К., 2020 р.). Додатковим матеріальним стимулом самореалізації та професійного розвитку в складі викладачів Київського національного університету ім.

Т.Шевченка є збільшене державне фінансування КНУ як науково-дослідного університету, що дозволяє сплачувати збільшені у порівнянні з більшістю ЗВО України оклади.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів залучених до забезпечення ОП. Добір науково-педагогічних працівників є прозорим та дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми «Туризм». Високий рівень залучення роботодавців до організації освітнього процесу та викладання на освітній програмі. Дієва система стимулювання викладачів до розвитку своєї викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Часткова відповідність декількох викладачів освітній компоненті, що вони забезпечують (Степанець І.О. "Організація діяльності туристичного підприємства", Щпарага Т.І. "Міжнародні організації в туризмі", Михайленко Т.І. "Організація екскурсійних послуг", Гринюк Д.Ю. "Організація дозвілля й анімації в туризмі", Сировець С.Ю. "Організація транспортного обслуговування в туризмі"). ЕГ рекомендує залучити до викладання ОК викладачів, що мають підтвердження своєї відповідності освітній компоненті, а викладачам активніше публікувати результати своїх наукових досліджень за темою освітньої компоненти, що вони забезпечують.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма повністю відповідає підкритеріям 6.2., 6.3., 6.4., 6.5., 6.6. та частково відповідає підкритерію 6.1. (у частині відповідності викладача ОК що він забезпечує). Враховуючи, що всі без виключення залучені до забезпечення ОП викладачі мають підтверджену відповідність галузі туризму та мають науковий ступінь доктора або кандидата географічних наук, а також голістичний підхід ЕГ встановлює рівень відповідності В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові, матеріально-технічні ресурси Київського національного університету ім. Т.Шевченка та навчально-методичне забезпечення ОП "Туризм" належним чином задовольняють потреби навчального процесу та науково-дослідної роботи та є достатніми для подальшого розвитку освітньої програми. Потужна база університету (наукова бібліотека ім. М.Максимовича, спортивний комплекс, гуртожитки, т.і.), є доступною для всіх здобувачів освіти, що підтверджено під час зустрічі зі здобувачами освіти та студентським самоврядуванням. В корпусі географічного факультету, в якому організоване навчання здобувачів освіти ОП "Туризм" у розпорядженні студентів з комп'ютерні класи (зі встановленим та доступним всім здобувачам освіти спеціалізованим програмним забезпеченням), 8 мультимедійних аудиторій, бібліотека, що містить спеціалізовані (в тому числі періодичні) видання з туризму, кабінет туризмознавства та методики екскурсійної роботи та кабінет технологій туристичної діяльності. Експертна група під час акредитаційної експертизи мала можливість ознайомитись з матеріальною базою завдяки наданим відеоматеріалам, а також під час відповідної зустрічі. Розроблене навчально-методичне забезпечення, оприлюднене на офіційних сайтах факультету (<https://geo.knu.ua/biblioteka>) та кафедри країнознавства та туризму (<https://tourismknu.kiev.ua/teachers>), сприяє досягненню цілей, завдань та програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької

та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей зі здобувачами освіти та академічним персоналом було підтверджено, що Київський національний університет ім. Т.Шевченка забезпечує безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів університету. Студенти та викладачі мають змогу безперешкодно користуватися ними для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В Київському національному університеті ім. Т.Шевченка створене безпечне освітнє середовище. Дотримання норм пожежної безпеки, цивільної оборони, тепла та освітлення будівель забезпечується відповідними службами університету. До послуг здобувачів освіти та співробітників університету аудиторний фонд, бібліотеки, заклади харчування, університетська клініка (univ.kiev.ua), спортивний комплекс, гуртожитки, санаторій-профілакторій, оздоровчо-спортивні комплекси. Під час зустрічі з адміністративним персоналом Експертна група мала можливість познайомитись з роботою психологічної служби університету (<https://psyservice.knu.ua/>), запит на послуги якої суттєво зріс з початком військової агресії Російської Федерації. Здобувачі освіти під час зустрічі підтвердили, що ознайомлені з можливістю отримання консультацій психолога, а студентське самоврядування поінформувало, що активно розповсюджує інформацію про діяльність психологічної служби у своїх каналах комунікації зі студентами. За інформацією гаранта освітньої програми частина викладачів кафедри пройшли спеціалізовані тренінги з надання первинної допомоги, що були організовані Червоним Хрестом в Україні.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Комунікація зі здобувачами освіти здебільшого відбувається у месенджерах телеграм та вайбер, а також використовуючи соціальні мережі фейсбук та інстаграм. Під час зустрічі здобувачі освіти підтримали наявність та інформативність каналів комунікації що використовується. Експертною групою встановлено, що в Київському національному університеті ім. Т.Шевченка немає єдиної платформи, що використовується для організації дистанційного навчання. Для проведення онлайн занять використовується платформа ZOOM. За інформацією гаранта університет не має дистанційного навчання, а відповідно до наказу ректора є навчання з використанням дистанційних технологій. Але ж на думку Експертної групи, два роки пандемії COVID-19 та вже майже 10 місяців воєнного стану змусили заклади освіти активно використовувати технології з організації дистанційного навчання, то ж використання цифрових технологій та платформ на кшталт Moodle, Google Classroom, або інших є на думку Експертної групи вкрай важливими та такими що підвищують якість навчання. Соціальну підтримку здобувачам освіти надають профком студентів та студентська рада університету та факультету, що підтверджено на зустрічах зі здобувачами освіти та студентським самоврядуванням. Організаційна підтримка надається працівниками деканату географічного факультету та викладачами кафедри країнознавства і туризму. Студенти можуть скористатись послугами центру сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками (<http://jobs.knu.ua>), зокрема завдяки щорічним ярмаркам вакансій та постійного семінару «Професіонали туризму – майбутнім колегам»

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В університеті у 2020 році розроблена, затверджена та втілюється Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» (<https://cutt.ly/CMhg1W4>), яка включає етапи впровадження інклюзивної освіти в університеті, джерела фінансування, коло виконавців, структурні складові та календарний план реалізації концепції. Під час зустрічі зі здобувачами освіти та студентським самоврядуванням члени експертної групи отримали інформацію, що серед студентів ОП "Туризм" є здобувач освіти з вадами слуху. Студенти підтвердили, що всіх першокурсників ознайомлюють з пам'яткою "Про правила комунікації із людьми з інвалідністю" (<https://cutt.ly/gMhgTfB>), яка допомагає бути максимально коректними з такими студентами та створювати для них комфортні умови навчання. Під час зустрічі зі знайомства з матеріально-технічною базою завідувачка кафедри країнознавства та туризму Любіцева О.О. поінформувала, що на географічному факультеті навчається студентка з обмеженими фізичними можливостями (користується інвалідним візком). Завдяки пандусу на вході в корпус, широким дверним отворами до аудиторій, ліфту, спеціально облаштованому санвузлу вона не має проблем з пересуванням по корпусу та участю у навчальному процесі. Експертна група робить висновок про те, що Київський національний університет ім. Т.Шевченка створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою "Туризм".

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Етичний кодекс університетської спільноти (<https://cutt.ly/TMhxbEL>) ухвалений конференцією трудового колективу у 2017 році. Разом з визначенням етичних принципів та норм діяльності університетської спільноти він містить розділ 5.2. "Процедура розгляду порушень" та 5.3. "Комісія з етики", що врегульовують процедуру розгляду порушень етичного кодексу, в тому числі конфліктні ситуації. Розроблене "Положення про комісію з етики" (<https://cutt.ly/eMhxKct>). Під час зустрічі здобувачі освіти не знали чи існують якісь нормативні документи, що передбачають порядок врегулювання конфліктних ситуацій, однак навели декілька прикладів такого врегулювання завдяки участі студентського самоврядування. Експертна група констатує ключову роль студентського самоврядування, зокрема студентської ради факультету, у вирішенні конфліктних ситуацій, однак, звертає увагу на необхідність ознайомлення основних стейкхолдерів з формальними процедурами, передбаченими Етичним кодексом університетської спільноти. Конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією на Освітній програмі "Туризм" не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Ровинута матеріальна база Київського національного університету ім. Т.Шевченка що окрім безпосереднього забезпечення навчального процесу включає бібліотеку імені Максимовича, спеціалізовану бібліотеку географічного факультету, спорткомплекс з басейном, санаторій-профілакторій, молодіжний центр культурно-естетичного виховання, університетську клініку, гуртожитки. 2. Створені умови для навчання осіб з обмеженими фізичними можливостями. 3. Доступність викладачам та здобувачам освіти спеціалізованого програмного забезпечення (ArcGIS, Amadeus) 4. Дієва та доступна психологічна служба університету. 5. Забезпечення безоплатного доступу до всієї ресурсної бази університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Заклад освіти не використовує цифрові платформи з організації дистанційного навчання, Експертна група рекомендує провести аналіз наявних цифрових рішень з метою визначення оптимального для ЗВО та освітньої програми та використовувати їх в організації навчального процесу та інформуванні здобувачів освіти щодо їх поточної успішності, завданнях, т.і.. 2. Здобувачі освіти не поінформовані про розроблену та затверджену процедуру розгляду та врегулювання конфліктних ситуацій, Експертна група рекомендує вжити заходів задля ознайомлення студентів з політикою університету з цього приводу та внутрішніми нормативними документами, що врегульовують процедуру розгляду та врегулювання конфліктних ситуацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Не зважаючи на визначені слабкі сторони та висловлені рекомендації щодо їх усунення Освітня програма "Туризм" відповідає всім підкритеріям та критерію 7 в цілому

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Порядок розробки, затвердження, моніторингу та оновлення ОПП "Туризм" регламентується на інституційному рівні ЗВО. Це вкрито в "Положенням про організацію освітнього процесу" <https://cutt.ly/KMU2s5n> відповідно до якого "Моніторинг освітніх програм здійснюється на локальному та загальноуніверситетському рівнях. Локальний моніторинг здійснює робоча група із залученням представників органів студентського самоврядування. Результати локального моніторингу не менш ніж раз на рік обговорюються на науково-методичній раді структурного підрозділу ЗВО. На зустрічі 4 Експертна група з'ясувала, що студенти мають право висловити свою думку щодо необхідності перегляду ОПП. ЗВО розглядає пропозиції, які надходять від студентів щодо необхідності внесення змін до ОПП, однак суб'єктність студентського самоврядування щодо дієвої участі в процедурах перегляду

ОПП і внесення певних змін виявилась не сформованою. Присутня на резервній зустрічі 1 проф. ДТЕУ Т.І. Ткаченко, повідомила що ОПП "Туризм" обговорювалася на рівні НМК з транспорту і сервісу. Підкомісії 242 «Туризм». На резервній зустрічі 1 засновник і CEO Welcomer Network В.В. Федорченко відзначив, що питання обговорення змісту ОПП розглядалося на засіданні ради роботодавців, зокрема опрацьовувалися кваліфікаційні вимоги до фахівців. Останні зміни в ОПП "Туризм" внесені у 2020 р. зв'язку з прийняттям стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм». Зокрема, збільшена кількість годин на вивчення дисциплін "Організація готельного господарства", "Організація харчування в туризмі" з 4 до 5 кредитів ЄКТС, вилучені ОК "Рекреаційна кліматологія", "Моніторинг розвитку туризму"; збільшено кількість годин на вивчення іноземної мови, що дало змогу забезпечити її вивчення здобувачами вищої освіти протягом усього періоду навчання за цією ОПП. На зустрічі 3 з академічним персоналом, завідувач кафедри, проф. Любіцева О.О. повідомила, що наступний перегляд ОПП «Туризм» і внесення необхідних змін відбудеться після проходження акредитаційної експертизи за цією ОПП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На зустрічі 4, Експертна група з'ясувала, що здобувачі освіти поінформовані про наявність процедур моніторингу ОП "Туризм", беруть участь в опитуваннях, комунікують з гарантом з питань щодо перегляду компонентів освітньої програми. Анкетування, що періодично здійснює лабораторія соціологічних досліджень ЗВО також дає можливість виявити актуальні питання здобувачів вищої освіти <https://cutt.ly/JMIPVXQ>. Здобувачі освіти навели приклади своїх пропозицій, частина з яких була врахована. На зустрічі 5 Експертна група, також виявила зацікавленість та ініціативність представників органів студентського самоврядування. Залучення студентського самоврядування до процедур розгляду і погодження освітньої програми здійснюється через делегування представників самоуправління до науково-методичної ради. Відповідно до позиції менеджменту ЗВО (зустріч 2), результати опитування студентів мають переважно інформаційно-дорадчий характер, оскільки компетентності здобувачів лише формуються під час навчання.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЗВО співпрацює з роботодавцями, що представляють різні інституційні сектори. Коло співпраці формують представники Національної туристично організації України, Всеукраїнської асоціації туристичних операторів, Всеукраїнської Федерації роботодавців у сфері туризму України; суб'єкти туристичного бізнесу: ТО «Гамалія» ТРГ, Coral Travel, фізичні особи-підприємці, що займаються турагенською діяльністю. На зустрічі з роботодавцями засновник ТО «Гамалія» Ігор Голубаха зазначив, що йому імпонує, коли самі освітяни звертаються до фахівців-практиків туристичного бізнесу з проханням допомогти вдосконалити освітній продукт. Найперше спілкування проходило в режимі ознайомлення, висловлювання побажання до молодих науковців щодо розуміння менеджменту у туристичній сфері - як працюють агенції з продажу квитків, сайти туристичних компаній. На резервній зустрічі 1, підприємці К.Білінська та С. Дехтяренко підтвердили, що періодично здійснюють комунікації зі студентами і виразили готовність подальшої співпраці у вдосконаленні ОПП «Туризм» через складову практичної підготовки.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Кафедра країнознавства та туризму, що є випусковою для здобувачів освіти ОП "Туризм" здійснює взаємодію із випускниками, залучає їх до вдосконалення освітньої програми. Зокрема на зустрічі 9 випускниця кафедри А.Г. Охріменко підтвердила співпрацю через різноманітні наукові заходи (студентські конференції, конкурси студентських наукових робіт). Випускник кафедри 2015р, засновник стартапу OVO Степан Зиняков, підтвердив, що на запрошення доцента кафедри І.І.Винниченка минулого року провів зустріч зі студентами ОП «Туризм» під час якої поділився своїм досвідом розробки та реалізації стартапу.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Реагування на виявлені недоліки в освітній програмі здійснюється відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу від 08.07. 2019. <https://cutt.ly/RMIoeTV>. На зустрічі 8 з адміністративним персоналом була присутня представниця відділу забезпечення якості освіти п. О. Хруцька, яка розкрила порядок комунікації щодо оцінки освітньої діяльності з реалізації ОП. Навела приклад реагування на опитування студентів, яке показало, що студентам недостатньо вивчення іноземної мови. До прогресивних аспектів

еволюції ОПП "Туризм" слід віднести впровадження концепції іноземної мовної підготовки здобувачів вищої освіти протягом всього періоду навчання.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати попереднього зовнішнього забезпечення якості вищої освіти ОПП "Туризм" першого (бакалаврського) освітнього ступеня, в інформаційній системі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не відображені. .

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти беруть участь в процедурах внутрішнього забезпечення якості, що здійснюється відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу від 08.07. 2019. <https://cutt.ly/RMIoeTV>. Процедура перегляду освітніх програм інституціоналізована на локальному та загальноуніверситетському рівнях. Опитування студентів з метою оцінювання рівня задоволення якістю освітніх послуг за ОПП «Туризм» має системний і періодичний характер

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Створення Експертної ради роботодавців, залучення роботодавців до оновлення освітньої програми. Взаємодія з випускниками, наявні приклади їх залучення до вдосконалення ОПП "Туризм".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Результати опитування студентів, наперед визначені менеджментом ЗВО, як недостатньо професійні для їх врахування. Не сформована суб'єктність студентського самоврядування щодо дієвої участі в процедурах перегляду ОПП. ЕГ рекомендує розробити механізм відслідковування кар'єрного шляху випускників ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Враховуючи сильні та слабкі сторони, рекомендації щодо удосконалення ОП у контексті критерію 8 експертна група вважає, що ОП "Туризм" спеціальності 242 "Туризм" має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за усіма підкритеріями для визнання її належної відповідності критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Ознайомлення з положеннями та іншими внутрішніми документами, що регламентують освітній процес, розміщеними на сайті Київського національного університету ім. Т.Шевченка та наданими під час онлайн-візиту експертної групи, а також спілкування у фокус-групах з викладачами та здобувачами освіти дозволяє зробити висновок про наявність чітких та зрозумілих правил та процедур, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти та академічна спільнота підтвердили свою обізнаність щодо вільного

доступу до зазначеної інформації. Відкритість, публічність та прозорість є невід'ємною складовою запровадженої в ЗВО внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Сайт географічного факультету містить розділ "Обговорення освітніх програм" (<https://geo.knu.ua/osvitni-programy/dlya-obgovorennya/>) в якому розміщуються проекти програм, що розробляються чи оновлюються. У стейкхолдерів є можливість направити свої пропозиції на вказану на сторінці електронну пошту. Експертна група не мала можливості переконатись чи було своєчасно розміщено проект оновленої ОП "Туризм" під час її останнього оновлення у 2020 році оскільки найстаріший збережений вебархів сайту датований 3 грудня 2021 року (<https://cutt.ly/3MzgEvy>). Але враховуючи наявність такої сторінки на сайті факультету та її наповненість проектами ОП, що зараз оновлюються, Експертна група робить висновок, що заклад освіти дотримується політики відкритості з залучення стейкхолдерів до розробки та оновлення освітніх програм.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті Київського національного університету ім.Т.Шевченка у вільному доступі розміщено інформацію про цілі, компоненти освітньої програми, очікувані результати навчання та компетентності. Інформація про освітню програму розміщена на сайті географічного факультету (https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/01/opp_turyzm_denna_zaochna_red.2020.pdf). Інформаційні пакети з кожної дисципліни, що входить до ОП, розміщено на сторінці кафедри країнознавства та туризму (<https://geo.knu.ua/osvitni-programy/opusy-osvitnih-program/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-opp-turyzm-bakalavr-2020-r-d/>). Обсяг оприлюдненої інформації є достатнім для забезпечення можливості потенційних абітурієнтів зробити усвідомлений вибір про вступ на програму, а роботодавців - про цілі та зміст навчання абітурієнтів за цією програмою. Однак, доступність цієї інформації залежить від стабільності постачання електроенергії, під час її відсутності всі електронні ресурси недоступні.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Високу якість внутрішніх нормативних документів, що встановлюють правила та регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, обрання ефективних каналів комунікації, що забезпечують донесення цих правил, прав та обов'язків до основних стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

З розв'язанням Російською Федерацією війни та її атаками на критичну інфраструктуру українських міст доволі часто сайт університету та факультету є недоступними через відсутність електропостачання. Експертна група рекомендує розглянути варіант розміщення сайту факультету на сторонньому хостингу або вирішити питання альтернативного електропостачання та провайдеру підключення до мережі Інтернет задля забезпечення безперервного доступу до інформації, що міститься на сайті

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Відповідність освітньої програми "Туризм" критерію 9 обумовлена високою якістю внутрішніх нормативних документів та обраними ефективними каналами комунікації. Зазначений недолік з перебоями у роботі сайту,

пов'язаний з військовою агресією РФ, може бути усунутий протягом короткого часу. ЕГ встановлює рівень відповідності В за критерієм 9. Освітня програма відповідає підкритеріям 9.1, 9.2,9.3 та критерію 9 в цілому.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Стойка Андрій Васильович

Члени експертної групи

Гуменюк Володимир Володимирович

Зеленська Лілія Володимирівна